

Motion om att stadens socialtjänst måste kopplas tydligare till forskning och utvärdering

Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L) att staden inrättar en forskningshubb för att vidareutveckla modellen akademisk socialtjänst. I förslaget ingår att socialsekreterare och forskare samlokaliseras på socialkontor i stadsdelarna samt att det i riktlinjer, eller annat styrdokument, för socialtjänsten tydliggörs att sociala insatser ska utvärderas och i större utsträckning knyta forskning till praktik.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Stockholms universitet.

Stadsledningskontoret anser att det är av stor vikt med uppföljning, utvärdering och forskning, liksom ett nära samarbete mellan akademi och praktik. Men konstaterar att staden har valt mer flexibla samverkansformer än de som prövades i försöket med akademisk socialtjänst och att detta fungerar väl.

Socialnämnden delar motionärernas uppfattning om vikten av ett nära samarbete mellan akademi och praktik men bedömer att andra, mer flexibla samverkansformer är mer ändamålsenliga än den modell för en akademisk socialtjänst som prövades 2022 – 2023.

Bromma stadsdelsnämnd anser att knyta socialtjänsten närmare akademien kan vara ett bra sätt att förstärka socialtjänstens förmåga att tillämpa bästa tillgängliga kunskap men är samtidigt tveksam till om förslaget om samlokalisering av socialsekreterare och forskare i ordinarie verksamheter vore en effektiv metod.

Järva stadsdelsnämnd delar motionärernas uppfattning om vikten av forskning och evidens men menar att detta kan uppnås genom successiv utveckling av stadens gemensamma strukturer.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att motionens intentioner bör tillgodoses genom att stärka och fortsätta utveckla redan befintliga samverkansformer mellan akademien och socialtjänsten som staden redan idag arbetar med.

Stockholms Universitet ser inte något uppenbart behov av att inrätta en forskningshubb och föreslår istället att staden och universitetet bygger vidare på redan upprättade samarbetsformer.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Forskning och vetenskaplig utvärdering är avgörande för att utveckla det sociala arbetet. Historiskt har forskningsfältet inte fått de möjligheter och resurser som hade behövts. Under lång tid byggde metodutvecklingen inom socialtjänsten mer på erfarenhet än på forskning med tydlig evidens. Mycket har dock hänt de senaste decennierna. Forskning och evidens har blivit en självklar del av socialtjänstens arbete, och landets lärosäten har byggt upp en betydande kompetens.

Det är positivt, men den nya socialtjänstlagens krav på evidens i allt som görs visar att vi behöver öka takten ytterligare. Fler arbetsmetoder och insatser måste utvärderas, och vi behöver bli bättre på att förklara komplexa skeenden där många faktorer samverkar.

Jag delar därför motionärernas syn på vikten av tydlig uppföljning, utvärdering och forskning inom socialtjänstens område. Närheten mellan akademi och praktik är central. Samtidigt bedömer jag att mer flexibla samverkansformer är att föredra framför den modell för en akademisk socialtjänst som prövades 2022–2023. Att samlokalisera forskare och socialsekreterare i ordinarie verksamhet innebär utmaningar. Roller och uppdrag skiljer sig åt, och forskningen måste kunna bedrivas oberoende från verksamhetens dagliga prioriteringar.

Stockholms stad hade redan före 2022 en etablerad forsknings- och utvecklingsverksamhet med viktiga strukturer på plats, och denna har fortsatt att stärkas. Stadens samarbete med akademien är idag både brett och välfungerande.

Vad som istället är ett viktigt nästa steg i stärkandet av forskning inom socialt arbete är att förbättra socialtjänstens digitala system. Får vi till nya verksamhetssystem, där rätt data samlas in och görs tillgänglig för analys så kommer de att stärka möjligheterna att ta fram evidens och samtidigt ge ett bättre stöd för verksamheternas styrning. Digitaliseringen av socialtjänsten är därför ett område där vi lägger stort fokus just nu.

Bilaga

Motion om att stadens socialtjänst måste kopplas tydligare till forskning och utvärdering, dnr KS 2025/529-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföras.

Det är givetvis positivt att mycket arbete pågår inom stadens socialtjänst för att utvärdera och utveckla det sociala arbetet. Men försöket med akademisk socialtjänst i Farsta 2022–2023 var för kort för att på ett meningsfullt sätt kunna utvärdera modellens potential. Ett år räcker inte för att etablera samarbetsstrukturer mellan praktik, utbildning och forskning eller för att kunna dra långsiktiga slutsatser. Jämförelsen med akademiska vårdcentraler visar att en uthållig satsning är en förutsättning för resultat. Det finns inte heller några sakliga skäl att anta att motsvarande modell inte skulle kunna utvecklas även inom socialtjänsten.

Intresset från universitet och högskolor var, och är fortsatt, stort. Det ger staden en möjlighet att fördjupa samarbetet med akademien och på så sätt stärka både kvaliteten i det sociala arbetet och kunskapsspridningen i organisationen. En modell för akademisk socialtjänst skulle dessutom kunna skapa nya karriärvägar för socionomer. I dag är chefskap i praktiken det enda sättet att utvecklas i yrket, men genom att kombinera praktisk forskning med socialt arbete kan kompetens tas till vara och medarbetare ges fler alternativ till professionell utveckling.

Stockholms stad borde därför ha byggt vidare på försöket i stället för att avbryta det. Vi menar att det finns starka skäl att återuppta arbetet med akademisk socialtjänst och pröva modellen på nytt i ett längre och mer strukturerat perspektiv.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 18 februari 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M) och Jan Jönsson (L) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L) att staden inrättar en forskningshubb för att vidareutveckla modellen akademisk socialtjänst. I förslaget ingår att socialsekreterare och forskare samlokaliseras på socialkontor i stadsdelarna samt att det i riktlinjer, eller annat styrdokument, för socialtjänsten tydliggörs att sociala insatser ska utvärderas och i större utsträckning knyta forskning till praktik.

Motionärerna anser att på samma sätt som det inom vården sker kontinuerlig forskning och utvärdering för att säkerställa att vården håller hög kvalitet och ger önskade resultat, behöver socialtjänsten i större utsträckning arbeta så. Vidare skriver motionärerna att detta även tydliggörs i den nya socialtjänstlagen. Motionärerna hänvisar till verksamhet som testades i Farsta stadsdelsnämnd föregående mandatperiod, så kallad akademisk socialtjänst som likt akademiska vårdcentraler knyter samman utbildning av studenter, utveckling och forskning med den praktiska verksamheten. Arbetssättet var inspirerat av akademiska vårdcentraler, som blivit en framgångsrik modell för att rekrytera och behålla högt kvalificerade läkare i primärvården. Motionärerna skriver att projektet mottogs med stort intresse där flera universitet ansökte om att få delta men att staden valde att inte gå vidare och sprida arbetssättet i staden. Vidare anser motionärerna att för att socialtjänsten ska kunna utgå från evidens behövs det också forskning och utvärdering av det praktiska arbetet.

Med anledning av ovanstående föreslår motionärerna:

1. Att staden inrättar en forskningshubb för att vidareutveckla akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras på socialkontor i stadsdelarna.
2. Att det i riktlinjer eller annat styrdokument för socialtjänsten tydliggörs att sociala insatser ska utvärderas och i större utsträckning knyta forskning till praktik.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Stockholms universitet.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Alla stockholmare ska utvecklas utifrån sina förutsättningar, känna sig trygga och ha en bra livskvalitet. Det som framförs i motionen har främst koppling till

kommunfullmäktiges mål 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst.

Av stadens budget för 2025 framgår att staden är ett betydande säte för akademisk forskning och Sveriges största studentstad. Inom staden bedrivs konkurrenskraftig forskning som har stort genomslag och staden har avtal om strategiskt samarbete med samtliga större universitet och högskolor i regionen kring forskning och utbildning som bidrar till verksamhetsutveckling och innovation.

Stadsledningskontoret anser att det är av stor vikt med uppföljning, utvärdering och forskning, liksom ett nära samarbete mellan akademi och praktik.

Stadsledningskontoret anser vidare att samarbetsformerna mellan akademi och praktik ska vara flexibla och ändamålsenliga och staden har valt att vidareutveckla samarbetet utifrån gemensamt identifierade behov. Socialnämnden samordnar och underlättar socialtjänstens forsknings- och utvecklingsverksamhet i nära samarbete med stadsdelsnämnderna och det finns en etablerad forsknings- och utvecklingsverksamhet i staden. Strukturer för långsiktig samverkan finns mellan stadens socialtjänst och såväl forskning som utbildning vid lärosätena i länet.

När det gäller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) finns sedan länge en väl fungerande samverkan mellan staden och de tre lärosäten som erbjuder socionomutbildning i länet. Denna vidareutvecklas kontinuerligt. Inom ramen för stadens handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten, förs dialog med lärosätena för att utveckla karriärvägar och förbättrade möjligheter till ökad akademisk kompetens. Det görs bland annat genom att undersöka utvecklingen av fler praktiknära kurser på högre nivå samt bättre förutsättningar att kombinera studier på masterprogrammet eller som kommundoktorand, med fortsatt praktiskt socialt arbete.

I omställningen av socialtjänsten med anledning av ny socialtjänstlag, är arbetet för en mer kunskapsbaserad socialtjänst avgörande, och också ett av fem övergripande mål i stadens arbete för Framtidens socialtjänst. Där finns också flera delmål och aktiviteter som syftar till ett närmare samarbete mellan forskning och praktik, liksom förbättrad och utökad uppföljning och kunskapsutveckling i staden. Ett exempel är en gemensam utbildning av nyckelfunktioner i stadsdels- och fackförvaltningar i individbaserad systematisk uppföljning (ISU) för att de sedan ska kunna erbjuda metodstöd i det lokala arbetet med uppföljning och kunskapsutveckling för ökad kvalitet i socialtjänstens verksamhet.

Staden har också genom finansiering från Europeiska Socialfonden gjort en kartläggning av behoven av kompetensutveckling hos medarbetare i stadens socialtjänst med anledning av den nya socialtjänstlagen.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2025 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Jan Jönsson (L) och Andrea Hedin m.fl. (alla M), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten av uppföljning, utvärdering och forskning, liksom ett nära samarbete mellan akademi och praktik. Däremot bedömer förvaltningen att andra, mer flexibla samverkansformer mellan akademi och praktik, är mer ändamålsenliga än den modell för en akademisk socialtjänst som prövades 2022 – 2023, och har därför valt att istället vidareutveckla dessa successivt, utifrån gemensamt identifierade behov.

En central slutsats i slutrapporten från Marie Cederschiölds högskola om utveckling av en akademisk socialtjänst i Stockholms stad, är att det redan före budgetuppdraget 2022 fanns en etablerad forsknings- och utvecklingsverksamhet i staden, med viktiga beståndsdelar på plats. Socialförvaltningen samordnar och underlättar socialtjänstens FoU-verksamhet i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna. Strukturer för långsiktig samverkan finns mellan stadens socialtjänst och såväl forskning som utbildning vid lärosätena i länet. Särskilda medel för forskning och utveckling finns avsatta av socialförvaltningen, men medel söks och beviljas också externt, ofta i nära samarbete mellan forskare och praktiker, som till exempel de två nuvarande FORTE-finansierade forskningsprogrammen

Samba – Socialtjänstens arbete med brottsprevention: arbetssätt, förutsättningar och utfall, och FUSS – Framtidens sociala arbete med substansbruk: klienter, vårdvägar, organisation och samverkan i ett föränderligt vårdsystem. Medel har även sökts från Riksbankens Jubileumsfond för att möjliggöra för en forskare att finnas på plats i stadens socialtjänst under tre år för att, tillsammans med praktiker, forska om arbetet med personer med samsjuklighet och kunscaps-cirkulation, förutsatt att ansökan beviljas.

När det gäller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) finns sedan länge en välfungerande samverkan mellan staden och de tre lärosäten som erbjuder socionomutbildning i länet. Denna vidareutvecklas också kontinuerligt. Inom ramen för stadens handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten, förs dialog med lärosätena för att utveckla karriärvägar och förbättrade möjligheter till ökad akademisk kompetens. Det görs bland annat genom att undersöka utvecklingen av fler praktiktäta kurser på högre nivå samt bättre förutsättningar att kombinera studier på masterprogrammet eller som kommundoktorand, med fortsatt praktiskt socialt arbete. Staden har också genom finansiering från Europeiska Socialfonden gjort en kartläggning av behoven av kompetensutveckling hos medarbetare i stadens socialtjänst med anledning av den nya socialtjänstlagen, och planerar en ansökan om ytterligare ESF-medel i september. Om medel beviljas är lärosätena sannolika samarbetsparter.

I omställningen av socialtjänsten med anledning av ny socialtjänstlag, är arbetet för en mer kunskapsbaserad socialtjänst avgörande, och också ett av fem övergripande mål i stadens projektplan för Framtidens socialtjänst. Där finns också flera delmål och aktiviteter som syftar till ett närmare samarbete mellan forskning och praktik, liksom förbättrad och utökad uppföljning och kunskapsutveckling i staden. Ett exempel är en gemensam utbildning av nyckelfunktioner i stadsdels- och fackförvaltningar i individbaserad systematisk uppföljning, ISU, för att de sedan ska kunna erbjuda metodstöd i det lokala arbetet med uppföljning och kunskapsutveckling för ökad kvalitet i socialtjänstens verksamhet.

Fackförvaltningarna omorganiserar även sin styrmodell för socialtjänstens digitalisering, där samverkansområde "Data- och analysstöd" är ett av fem samverkansområden. "Data- och analysstöd" syftar till att, på sikt, möjliggöra för ökad analysförmåga i stadens socialtjänst genom att arbeta med förutsättningar rörande a) datastruktur och innehåll, b) analys och statistik och c) stöd för styrning och ledning med avstamp i kvantitativ analys.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2025 följande.

Nämnden antar yttrandet i förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt eget och överlämnar det som svar på remissen.

Reservation av Hanna Wistrand (L), se Reservationer m.m.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 juli 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i att utveckling av mer evidensbaserade arbetssätt är prioriterat för att staden i högre omfattning ska tillgodose målgruppernas behov effektivare.

Fokus bör i första hand vara att förbättra stadens tillämpning av den evidens som finns.

Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft 1 juli 2025 och medförde en ambitionshöjning då krav infördes om att verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet (5 kap. 1 §). Det tydliggjordes även att verksamheten systematiskt och fortlöpande ska följa upp kvaliteten i verksamheten.

Enligt prop. 2024/25:89 (s. 249) anges att med vetenskap avses vetenskaplig kunskap som tagits fram med olika forskningsmetoder. Med beprövad erfarenhet avses kunskap som vuxit fram i verksamheten genom att kunskaper synliggjorts, värderats och systematiserats genom uppföljning, dokumentation, kritisk granskning och spridning. Att uppnå kravet om beprövad erfarenhet anges förutsätta att verksamheten arbetar med systematisk uppföljning. Enligt propositionen kan evidensen för

verksamheten alltså bygga på bästa tillgängliga kunskap inte enbart utifrån forskning men även från lokalt producerad kunskap.¹

Tillämpning respektive produktion av evidens

För att säkerställa att den kunskap som produceras ger nytta för våra målgrupper anser förvaltningen att fokus i första hand bör vara att förbättra stadens förmåga att tillämpa den evidens som finns på ett systematiskt sätt.

Detta förutsätter att staden har en bra överblick kring kunskapsläget för socialtjänstens olika målgrupper och vilket stöd som ger bäst effekt. En överblick inom kunskapsläget möjliggör även för staden att identifiera prioriterade kunskapsområden att driva vidare utifrån sitt perspektiv genom att exempelvis initiera lämplig samverkan med akademi.

Det är viktigt att bidra till forskning och kunskapsutveckling men bör vara en sekundär prioritet i förhållande till att säkerställa förmågan att tillämpa och ”beställa” bästa tillgängliga kunskap.

Bedömning av motionens förslag

Att stärka förmågan att tillämpa bästa tillgängliga kunskap kan göras på många olika sätt och handlar i grunden om att: *söka relevant kunskap, värdera evidensen samt att kunskapen slutligen tillämpas*. Det skulle exempelvis kunna göras genom att forskningsöversikter kommer rätt beslutsfattare och medarbetare till del för att vidmakthålla eller förändra arbetssätt.

Att knyta socialtjänsten närmare akademien kan vara ett bra sätt att förstärka socialtjänstens förmåga att tillämpa bästa tillgängliga kunskap enligt ovan. Förvaltningen är dock tveksam till om förslaget om samlokalisering av socialsekreterare och forskare i ordinarie verksamheter vore en effektiv metod.

Forskarens huvudsakliga uppgift är oftast att driva kunskapsläget vidare inom ett forskningsfält, och inte nödvändigtvis att bedriva verksamhet eller säkerställa att verksamheten tillämpar bästa tillgängliga kunskap. En samlokalisering kan därav medföra risk för oklarheter vad forskarens roll är i relation till ordinarie verksamhet. Vidare kan lokalisering i vissa stadsdelar medföra en lokal förmågeökning, och kostnadsökning, som kanske enbart kommer andra stadsdelsområden till del i begränsad omfattning.

Förvaltningen är dock positiv till om en översyn görs av hur socialtjänsten i staden kan bli bättre på att systematiskt tillämpa den bästa tillgängliga kunskapen för att verksamheten kontinuerligt ska förbättras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet enligt 5 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400).

¹ Se även Socialstyrelsens publikation, Att arbeta evidensbaserat – Ett stöd för praktiskt arbete, år 2020, s.12

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2025 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Järva stadsdelsförvaltings tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten av att socialtjänstens arbete vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet som grund för kvalitet, likvärdighet och träffsäkra insatser i linje med nya socialtjänstlagen och menar att detta kan uppnås genom succesiv utveckling av stadens gemensamma strukturer.

I omställningen av socialtjänsten med anledning av ny socialtjänstlag är arbetet för en mer kunskapsbaserad socialtjänst avgörande, och även ett av de fem övergripande målen i stadens projektplan för Framtidens socialtjänst. Målet innebär att sociala insatser ska följas upp, utvärderas och i större utsträckning knyta forskning till praktik, vilket ligger i linje med motionärernas förslag. Ett exempel är den gemensamma utbildningen som socialförvaltningen erbjuder stadsdels- och fackförvaltningar i individbaserad systematisk uppföljning (ISU). Inom ramen för detta går utvalda verksamheter inom förvaltningen utbildningen, vilket gör att förvaltningen även kan erbjuda metodstöd i det lokala arbetet med uppföljning och kunskapsutveckling för ökad kvalitet i socialtjänstens verksamhet.

Vidare använder förvaltningen Socialstyrelsens lärostöd för evidensbaserad praktik, vilket betonar vikten av att väga samman bästa tillgängliga kunskap, professionell erfarenhet samt den enskildes erfarenheter och önskemål. Genom detta stärks förvaltningens arbete med att systematiskt söka, värdera och tillämpa kunskap, och sammantaget bidrar satsningarna till att förvaltningen successivt närmar sig en mer evidensbaserad praktik.

Vidare medverkar förvaltningen i nationella forskningsinsatser såsom NUSO – Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning. Under 2024–2025 genomförs NUSO Barn och unga, som omfattar tre delstudier inom sociala barn- och ungdomsvården och följer bland annat förebyggande insatser, aktualisering, utredningar och insatser. Resultaten ger deltagande kommuner fördjupad kunskap om lokala processer och utvecklingsmöjligheter och sammanför vetenskaplig analys, digital visualisering och jämförelser med andra kommuner.

Under 2026 påbörjas även NUSO inom vuxen- och funktionshinderområdet (inklusive LSS), vilket öppnar upp för att studera öppenvården i större detalj. Detta innebär att även öppenvårdens arbete nu kan inkluderas i en fördjupad studie, vilket stärker förvaltningens möjligheter att bidra till och dra nytta av evidensbaserad kunskapsutveckling i linje med stadens övergripande mål.

Förvaltningen arbetar också genom stadens gemensamma strukturer för kunskapsutveckling, bland annat via Forskning och Utvecklingsforum (FoU-forum), ansökningar om medel via LUM och MUL samt deltagande i externfinansierade forskningsprogram såsom *Samba – Socialtjänstens arbete med brottsprevention – förutsättningar, arbetssätt och utfall* – och *FUSS – Framtidens sociala arbete med substansbruk: klienter, vårdvägar, organisation och samverkan i ett föränderligt vårdssystem*.

Tillsammans med mottagande av socionomstudenter i VFU och utbildningsinsatser i individbaserad systematisk uppföljning (ISU) utgör dessa samverkansformer en flexiblare och mer långsiktigt hållbar modell för nära samarbete mellan akademi och praktik. Arbetssättet kan successivt anpassas utifrån gemensamt identifierade behov och bidrar till stadens övergripande mål om en mer kunskapsbaserad socialtjänst.

Förvaltningen konstaterar dock att det finns behov av att i större utsträckning använda och vidareutveckla de forum och metoder som redan finns. Förvaltningen ser också fram emot bättre förutsättningar genom verksamhetssystem som i högre grad stödjer utvärdering och uppföljning, samt en fortsatt utveckling av stadens gemensamma strukturer med fokus på en kunskapsbaserad socialtjänst.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Kristina Lutz m.fl. (alla M) och Lena Kling (L), se Reservationer m.m.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten av uppföljning, utvärdering och forskning, liksom behovet av ett nära samarbete mellan akademi och praktik. Ett ökat kunskapsutbyte bidrar till att höja kvaliteten på det arbete som socialtjänsten bedriver, och sannolikt också till att forskningen i större utsträckning än idag kan svara mot samhällets faktiska behov.

En central slutsats i slutrapporten från Marie Cederschiölds högskola om utveckling av en akademisk socialtjänst i Stockholms stad, är att det redan före budgetuppdraget 2022 fanns en etablerad forsknings- och utvecklingsverksamhet i staden, med viktiga beståndsdelar på plats. I Stockholm stad har socialförvaltningen det stadsövergripande uppdraget att utveckla Stockholms stads socialtjänst, bland annat genom att samordna, vägleda och följa upp socialtjänsten i staden. Socialförvaltningen har även ett särskilt ansvar för forsknings- och utvecklingsfrågor (FoU) som ska bidra till utveckling av socialtjänsten samt till att främja en

kunskapsbaserad praktik. Centralt i det FoU-arbete som bedrivs är de avtal om strategisk samverkan som finns med Stockholms universitet och Karolinska institutet samt de särskilda medel som avsätts centralt för olika former av FoU-arbete; forskning- och utvecklingsmedel (FUM) respektive lokala utvecklingsmedel (LUM) samt medel för utbyte och lärande (MUL). Även samverkan, konsultation och dialog med socialtjänstakademien utgör en viktig del i FoU-arbetet. En väsentlig del av socialförvaltningens FoU-arbete sker i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningen deltar vid stadsövergripande FoU-forum. FoU-forum utgörs av fysiska samverkansträffar som möjliggör dialog och koordinering kring gemensamma utvecklingsfrågor i staden. I forumet deltar verksamhetsutvecklare, verksamhetscontrollers och andra typer av funktioner som stöttar och/eller bedriver utvecklingsarbete lokalt. Syftet är att bidra till att utveckla arbetet med en kunskapsbaserad socialtjänst i stadsdelsnämnderna genom att öka samverkan mellan stadsdelsnämnderna och socialnämndens FoU-arbete.

I samband med att stadsdelsförvaltningar inför nya arbetssätt är det vanligt att samverkan med lärosäte genomförs kring bland annat implementering och utvärdering. Exempel som pågår inom förvaltning är implementering av metodstödet iRisk och deltagande i både SAVE och NUSO-studien samt det lokala utvecklingsprojektet familjeorienterat boendestöd. Förvaltningen samverkar även med lärosätena inom ramen för verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

I omställningen av socialtjänsten med anledning av den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli är arbetet med att utveckla en mer kunskapsbaserad socialtjänst avgörande. Detta utgör ett av de fyra övergripande målen i stadens projektplan för Framtidens socialtjänst. Projektplanen innehåller flera delmål och aktiviteter som syftar till ett närmare samarbete mellan forskning och praktik, samt till förbättrad uppföljning och kunskapsutveckling inom staden. Ett konkret exempel är den gemensamma utbildningen av nyckelfunktioner i stadsdels- och fackförvaltningar i individbaserad systematisk uppföljning (ISU). Inom förvaltningen har tre medarbetare gått ISU-utbildningen, och ytterligare medarbetare planeras utbildas under hösten i syfte att inom förvaltningen erbjuda metodstöd i arbetet med uppföljning och kunskapsutveckling. Detta bedöms på sikt bidra till att stärka en kunskapsbaserad socialtjänst.

Vad gäller styrdokument så är stadens dokument i enlighet med befintlig forskning inom de områden där forskning finns. Förvaltningen ser behov av en förbättring vad gäller upparbetade strukturer i staden för att ta del av och implementera ny forskning samt utöka samarbetet vid framtagande av forskningsstudier.

Sammantaget delar förvaltningen motionärernas uppfattning om vikten av uppföljning, utvärdering och forskning, liksom behovet av ett nära samarbete mellan akademi och praktik. Förvaltningens uppfattning är att motionens intentioner bör tillgodoses genom att stärka och fortsätta utveckla de redan befintliga samverkansformer mellan akademien och socialtjänsten som staden redan idag arbetar med.

Stockholms universitet

Stockholms universitets (samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden) yttrande daterat den 10 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I en motion föreslår Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén från Liberalerna att stadens socialtjänst ska kopplas tydligare till forskning och utvärdering. Som exempel på hur detta kan ske lyfter de fram verksamheten en ”akademisk socialtjänst” som prövades i Farsta under förra mandatperioden.

Motionärerna lägger fram två förslag för hur samarbetet mellan socialtjänst och universitet ska realiseras:

3. Att staden inrättar en forskningshubb för att vidareutveckla akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras på socialkontor i stadsdelarna.
4. Att det i riktlinjer eller annat styrdokument för socialtjänsten tydliggörs att sociala insatser ska utvärderas och i större utsträckning knyta forskning till praktik.

Institutionen för socialt arbete kommer nedan svara på den första punkten som avser inrättande av en forskningshubb. Institutionen delar uppfattningen att det är viktigt med ett nära samarbete mellan akademi och praktik, samt att forskning om, och utvärdering av, socialtjänstens verksamhet är centralt. Dock ställer sig institutionen frågande till om inrättandet av en forskningshubb är det mest ändamålsenliga sättet att samarbeta. En sådan reser frågor om såväl finansiering som organisering. Det finns redan flera upparbetade samarbeten mellan Institutionen för socialt arbete och socialtjänsten i Stockholms stad. Inom ramen för samverkansavtalet mellan staden och Stockholms universitet diskuteras kontinuerligt forskningssamarbeten, särskilt inom den undergrupp som går under beteckningen social hållbarhet. I nuläget bedriver universitetet till exempel två FORTE-finansierade forskningsprogram i nära samarbete med staden; ett som behandlar brottsprevention och ett som behandlar substansbruk.

Sammanfattningsvis ser institutionen för socialt arbete inte något uppenbart behov av att inrätta en forskningshubb och föreslår istället att staden och universitetet bygger vidare på redan upprättade samarbetsformer.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L) och Andrea Hedin m.fl. (alla M)

1. att bifalla motionen, samt
2. att därutöver anföra.

Det är givetvis positivt att mycket arbete pågår inom stadens socialtjänst för att utvärdera och utveckla det sociala arbetet. Men försöket med akademisk socialtjänst i Farsta 2022–2023 var för kort för att på ett meningsfullt sätt kunna utvärdera modellens potential. Ett år räcker inte för att etablera samarbetsstrukturer mellan praktik, utbildning och forskning eller för att kunna dra långsiktiga slutsatser. Jämförelsen med akademiska vårdcentraler visar att en uthållig satsning är en förutsättning för resultat. Det finns inte heller några sakliga skäl att anta att motsvarande modell inte skulle kunna utvecklas även inom socialtjänsten.

Intresset från universitet och högskolor var, och är fortsatt, stort. Det ger staden en möjlighet att fördjupa samarbetet med akademien och på så sätt stärka både kvaliteten i det sociala arbetet och kunskapsspridningen i organisationen. En modell för akademisk socialtjänst skulle dessutom kunna skapa nya karriärvägar för socionomer. I dag är chefskap i praktiken det enda sättet att utvecklas i yrket, men genom att kombinera praktisk forskning med socialt arbete kan kompetens tas till vara och medarbetare ges fler alternativ till professionell utveckling.

Stockholms stad borde därför ha byggt vidare på försöket i stället för att avbryta det. Vi menar att det finns starka skäl att återuppta arbetet med akademisk socialtjänst och pröva modellen på nytt i ett längre och mer strukturerat perspektiv.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation av Hanna Wistrand (L)

1. Att bifalla motionen, samt att därutöver anföra följande:

Vi tackar för det innehållsrika svaret från förvaltningen som tydliggör att socialtjänstens arbete i högre grad ska utgå från vetenskap och beprövad erfarenhet. Det är positivt att förvaltningen framhåller vikten av systematisk uppföljning och en bättre användning av befintlig kunskap.

Samtidigt vill vi understryka att forskning och utveckling av kunskapsläget inte står i motsats till att stärka den professionella praktiken, snarare tvärtom. Inom vården är det sedan länge en självklarhet att praktik och forskning går hand i hand, och vi ser inte varför det skulle vara svårare att skapa liknande arbetssätt inom socialtjänsten.

Så kallad akademisk socialtjänst – likt akademiska vårdcentraler – som knyter samman utbildning av studenter, utveckling och forskning med den praktiska verksamheten testades i Farsta stadsdelsförvaltning föregående mandatperiod. Projektet mottogs med stort intresse där flera universitet ansökte om att få delta. Dessvärre valde den rödgröna majoriteten att inte gå vidare och sprida arbetssättet i staden. Men för att socialtjänsten ska kunna utgå från evidens behövs det också forskning och utvärdering av det praktiska arbetet.

Förslaget om en akademisk socialtjänst, inspirerad av modellen med akademiska vårdcentraler, är en konkret väg framåt. En forskningshubb, som kan vara central, där socialsekreterare och forskare samarbetar skulle stärka både vardagspraktiken och kunskapsutvecklingen, och samtidigt göra socialtjänsten till en mer attraktiv arbetsplats.

Vi menar därför att motionens förslag är väl avvägda och nödvändiga för att Stockholms socialtjänst ska kunna leva upp till de krav som nu ställs i lagstiftningen och för att säkerställa hög kvalitet i arbetet med några av stadens mest utsatta grupper.

Järva stadsdelsnämnd

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L)

Att bifalla motionen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation av Kristina Lutz m.fl. (alla M) och Lena Kling (L)

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra:

Det är givetvis positivt att mycket arbete pågår inom stadens socialtjänst för att utvärdera och utveckla det sociala arbetet. Men försöket med akademisk socialtjänst i Farsta 2022-2023 var för kort för att på ett meningsfullt sätt kunna utvärdera modellens potential. Ett år räcker inte för att etablera samarbetsstrukturer mellan praktik, utbildning och forskning eller för att kunna dra långsiktiga slutsatser. Jämförelsen med akademiska vårdcentraler visar att en uthållig satsning är en förutsättning för resultat. Det finns inte heller några sakliga skäl att anta att motsvarande modell inte skulle kunna utvecklas även inom socialtjänsten.

Intresset från universitet och högskolor var och är fortsatt stort. Det ger staden en möjlighet att fördjupa samarbetet med akademien och på så sätt stärka både kvaliteten i det sociala arbetet och kunskapsspridningen i organisationen. En modell för akademisk socialtjänst skulle dessutom kunna skapa nya karriärvägar för socionomer. I dag är chefskap i praktiken det enda sättet att utvecklas i yrket, men genom att

kombinera praktisknära forskning med socialt arbete kan kompetens tas till vara och medarbetare ges fler alternativ till professionell utveckling.

Stockholms stad borde därför ha byggt vidare på försöket i stället för att avbryta det. Vi menar att det finns starka skäl att återuppta arbetet med akademisk socialtjänst och pröva modellen på nytt i ett längre och mer strukturerat perspektiv.